

Dette dokument udgør referatet for møde i Vandoplandsstyregruppen for Randers Fjord den 13. oktober 2023

Praktisk information om mødet:

Mødested: Golfhotellet Viborg, Hans Tausens Allé 2, 8800 Viborg

Varighed: Kl. 09:00 – 10:50.

Efter en kort pause afholdtes dialogmøde med landbrugets organisationer, inklusiv fælles frokost.

Forplejning: Der er fuld forplejning.

Kontaktinformationer til VOS-sekretariatet:

Daniel Lindvig: Afdelingsleder Natur og Vand, Viborg Kommune. Direkte telefon: 87875520.
E-mail: dlin@viborg.dk

Hanne Stadsgaard Jensen: Biolog i Natur og Vand, Viborg Kommune. VOS-sekretær. Direkte telefon: 87875573. E-mail: hsjen@viborg.dk.

Deltageroversigt

Politisk deltagelse

Rune Kristensen (formand)
Karen Lagoni (næstformand)
Steffen Drejer
Erling Kvist Andersen
Alexander Myrhøj

Repræsentorer

Silkeborg Kommune
Randers Kommune
Viborg Kommune
Favrskov Kommune
Norddjurs Kommune

Kommunal teknisk deltagelse

Michael Damm
Daniel Lindvig
Jens Albert Hansen
Nick Raaholdt Sørensen
Ann Kirstine Vesterlund Pedersen
Bent Hodde Mortensen
Søren Kepp Knudsen
Steen Ravn Christensen
Bjarke H. Jensen
Hanne Stadsgaard Jensen
Majbritt Kjeldahl Lassen

Repræsentorer

Randers Kommune
Viborg Kommune
Favrskov Kommune
Horsens Kommune
Horsens Kommune
Skanderborg Kommune
Norddjurs Kommune
Syddjurs Kommune
Hedensted Kommune
Viborg Kommune/VOS Sekretariatet
Gudenåkomitéens Sekretariat

Andre deltagere

Tage Duer

Repræsentorer

Concito

Afbud

Anita Sjøholm
Jeppe Mouritsen
Jens Szabo
Lisbeth Torfig
Søren Peschardt
Morten H. Jespersen
Lene Andersen
Annette Holm Bonde
Tine Fly Sevelsted
Gitte Kjærsgaard Sørensen

Repræsentorer

Syddjurs Kommune
Hedensted Kommune
Skanderborg Kommune
Horsens Kommune
Vejle Kommune
Silkeborg Kommune
Odder Kommune
Vejle Kommune
Ikast-Brande Kommune
Aarhus Kommune

Tage Duer fra Concito deltog som observatør til mødet.

Dagsorden

- 1. Godkendelse af dagsorden og introduktion til området (09:00 – 09:10)**
v. Rune Kristensen og Steffen Drejer
- 2. Orientering om status for vådområder og lavbundsprojekter (09:10 – 09:20)**
v. Hanne Stadsgaard Jensen
- 3. Orientering om status for Vandområdeplan 3, herunder midler til opgradering af VOS-arbejdet (09:20 – 09:30)**
v. Daniel Lindvig
- 4. Hvad er opgaven, og hvordan samarbejder vi bedst om at nå i mål med den? (09:30 – 09:55)**
v. Daniel Lindvig
- 5. Godkendelse af funktionsperiodens fokusemner "Sammen om en Ren Randers Fjord" og "Synlighed, viden og indflydelse" (09:55 – 10:30)**
v. Rune Kristensen
- 6. "Randers Fjord projekt" – en del af den store rammefortælling (10:30 – 10:40)**
v. Michael Damm
- 7. Aktivitetsplan (10:40 – 10:45)**
v. Morten Horsfeldt Jespersen
- 8. Eventuelt (10:45 – 10:50)**
v. Rune Kristensen

Oversigt over bilag og links

Nr.	Titel på bilag
A	Sammenfatning af N- og P-vandoplandsplaner for 1. og 2. planperiode, samt lavbunds-VOP, inkl. kort
B	Kort over N-, P, lavbunds- og klima-lavbundsprojekter (forundersøgelser og etableringer)

Punkt 1. Godkendelse af dagsorden og introduktion til området

Møderne i Gudenåkomitéen og Vandoplandsstyregruppen for Randers Fjord er fremadrettet tematiserede. Dette sker for at opnå mere fokuserede møder og bedre tid til at drøfte de enkelte punkter. Mødematerialerne til de to fora er også opdelt og fremsendes separat.

Indeværende dagsorden har hovedfokus på det fremadrettede arbejde i Vandoplandsstyregruppen for vandopland 1.5 Randers Fjord (VOS Randers Fjord). I umiddelbar forlængelse af mødet afholdes det årlige dialogmøde med landbrugets organisationer.

Dette møde var oprindeligt planlagt til at foregå i slutningen af juni 2023, men blev udsat, da 3. generation af statens vandområdeplaner i begyndelsen af juni endnu ikke var godkendt og offentliggjort, og der derfor ikke var grundlag for kvalificerede drøftelser på mødet.

Møderne i Gudenåkomitéen/VOS Randers Fjord placeres rundt i medlemskommunerne. Denne gang er turen kommet til Viborg. Efter godkendelse af dagsordenen vil Steffen Drejer give en introduktion til området i relation til opgaverne i VOS Randers Fjord.

Siden sidste møde har Syddjurs Kommune skiftet repræsentant. Anita Søholm afløser Niels Peter Mortensen.

Formandskabet har godkendt, at Tage Duer fra Concito deltager i mødet som observatør.

Indstilling

Sekretariatet indstiller, at

- Dagsordenen til mødet i VOS Randers Fjord den 13. oktober 2023 godkendes
- Der gennemføres en kort præsentationsrunde
- Introduktionen tages til efterretning

REFERAT

Norddjurs Kommune oplyste at en politisk godkendelse af medlemskab af Gudenåkomitéen er på trapperne. Kommunen vil derfor fremover også deltage i Gudenåkomitéens møder som medlem.

Dagsordenen blev godkendt.

Introduktionen blev taget til efterretning.

Punkt 2. Orientering om status for vådområdeprojekter og lavbundsprojekter

Baggrund

VandOplandsStyregruppen (VOS) for Randers Fjord-oplandet skal løbende opdatere vandoplandsplanerne (VOPerne), som angiver hvilke vådområdeprojekter kommunerne og Naturstyrelsen gennemfører for at leve op til kravene om reduktion af tilførslen af næringsstoffer (kvælstof (N) og fosfor (P) til søer, vandløb og indre farvande i statens vandområdeplaner. Derudover skal listen over lavbundsprojekter også vedligeholdes. Kommunerne og Naturstyrelsen skal koordinere indsatsen og sørge for at fremme så mange projekter som muligt, for at opnå de mål som staten har fastlagt.

VOS-Sekretariatets bemærkninger

På nuværende tidspunkt (ultimo september 2023) er en række projekter under gennemførelse, som først afsluttes i løbet af de kommende år.

N-VOP:

VP1: Ingen ændringer siden sidste møde. Der er gennemført 3 projekter, og ét projekt er stadig under gennemførelse. Planen er senest opdateret den 17. maj 2022.

VP2: Horsens Kommune har startet en ny forundersøgelse af mulighederne for et projekt ved Dalbæk og Nimdrup Bæk. Der er 7 projekter under gennemførelse. Planen er senest opdateret den 22. juni 2023.

P-VOP:

VP1: Alle projekter er afsluttede. Planen opdateres ikke længere.

VP2: Silkeborg Kommune har opgivet at gennemføre projektet ved Lemming Å på grund af modstand fra én lodsejer. Der er nu kun ét projekt tilbage i planen, som allerede er gennemført. Planen er senest opdateret den 8. februar 2023.

Lavbunds-VOP:

Der er på nuværende tidspunkt 3 forundersøgelser i gang, 3 projekter er gennemført, og 3 projekter er under gennemførelse. Planen er senest opdateret den 12. september 2022.

For at give et samlet overblik over hvilke arealer der allerede er gennemført projekter på, og hvilke der i øjeblikket er under forundersøgelse, er der vedlagt et kort taget fra Miljøministeriets GIS-system, som viser både N-projekter, P-projekter og lavbundsprojekter samt Naturstyrelsens klima-lavbundsprojekter.

Bilag

Bilag A: Sammenfatning af N- og P-vandoplandsplaner for Randers Fjord-oplandet i 1. og 2. planperiode, samt lavbunds-VOP, inkl. kort med placering

Bilag B: Kort over N-, P, lavbunds- og klima-lavbundsprojekter (forundersøgelser og etableringer)

Indstilling

Sekretariatet indstiller, at

- Orienteringen tages til efterretning.

REFERAT

Orienteringen blev taget til efterretning.

Punkt 3. Orientering om status for vandområdeplan 3, herunder midler til opgradering af VOS-arbejdet

Baggrund

Den danske indsats med at leve op til målsætningerne i EU's vandrammedirektiv er blandt andet forankret i de statslige vandområdeplaner. Planerne er opdelt i 3 planperioder, hvor den første var gældende i perioden 2009-2015, den anden fra 2015 til 2021, og den tredje og sidste således skulle starte i 2021 og gælde til 2027.

Planlægningsprocessen for tredje planperiode var desværre forsinket i mere end et år, og blev først vedtaget og offentliggjort den 15. juni 2023. Planerne var i offentlig høring i perioden 22. december 2021 – 22. juni 2022. 10 af de 13 medlemmer af Vandoplands-styregruppen for Randers Fjord-oplandet indgav i april 2022 et politisk høringssvar til statens udkast til vandområdeplanerne for 3. planperiode. Derudover indgav de samme 10 kommuner i april 2022 et høringssvar udarbejdet sammen med de 10 landbrugsorganisationer som VOS Randers Fjord har tæt dialog med. I begge høringssvar indgik en anbefaling af at statens understøttede et øget samarbejde mellem kommunerne og landbruget.

Kommunerne gennemfører i medfør af vandplanerne blandt andet projekter der restaurerer vandløb og vådområde- og lavbundsprojekter. Midlerne til projekterne søges gennem statslige støtteordninger. Der er åbnet for ansøgninger om alle typer projekter i løbet af andet halvår af 2023.

I "Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug" fra oktober 2021 (Landbrugsaftalen) er der afsat 20 mio. kr. til opgradering af VOSerne, hvor formandskommunerne kan søge om midler til at fremme det tværgående samarbejde om udtagningsindsatsen. Ordningen er tiltænkt at understøtte kommunernes facilitering af indsatsen. Udmøntningen af ordningen administreres af Miljøstyrelsen.

På mødet i VOS Randers Fjord den 18. november 2022 blev det vedtaget, at der når ordningen åbner skal søges så meget som muligt. Derudover blev det vedtaget at følgende elementer så vidt muligt skal indgå i ansøgningen:

- Styrkelse af samarbejdet på tværs af hovedaktører og virkemidler
- Understøttelse af kapacitetsopbygning
- Understøttelse af sekretariatsfunktionen
- Styrkelse af planlægning, rådgivning og vejledning af kommuner
- Koordinering af understøttende projekter
- Gennemførelse af opsøgende indsatser

På nuværende tidspunkt er ordningen endnu ikke åbnet for ansøgninger, og det er derfor fortsat uklart hvilke aktiviteter der kan søges til, og hvilke kriterier der skal lægges til grund for tildeling af støtten.

Gudenåkomitéen har en ambition om at ville være med til at sætte retningen for fremtidens Gudenådal, herunder er det vigtigt at der i den videre proces for udtagningsindsatserne er en stor

opmærksomhed på mulige synergier til andre pejlemærker i "På Tværs Med Vilje", når kommunerne påbegynder de enkelte udtagningsindsatser.

De gældende vedtægter for Vandoplandsstyregruppen for Vandopland 1.5 Randers Fjord blev vedtaget på Vandoplandsstyregruppens møde den 25. september 2015, og efterfølgende godkendt politisk i alle 13 medlemskommuner. De trådte i kraft den 23. februar 2016.

Vandoplandsstyregruppen har endvidere en forretningsorden, som blev godkendt på møde den 25. september 2015. Begge dokumenter kan findes på Gudenåkomitéens hjemmeside under fanen VOS.

Ved optagelse af nye medlemmer i VOSen, som ikke er kommuner, er det sandsynligt at vedtægterne bortfalder. Endvidere skal forretningsordenen justeres.

VOS-Sekretariatets bemærkninger

Den oprindelige plan var at Vandområdeplan 3 skulle vedtages endeligt senest den 22. december 2022. Men blandt andet Folketingsvalget og en forsinket vedtagelse af Finansloven kom i vejen, således at vedtagelsen blev ca. halvandet år forsinket.

Gennemførelsen af de påbegyndte projekter har i over et år været udfordrede af en langvarig afklaringsproces i forhold til mulighederne for at give fastholdelsestilskud til arealer der er beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3. Den 22. april 2022 var mange af borgmestrene i oplandets kommuner medunderskrivere på et brev til Miljøministeren, hvor der blev opfordret til at løse problematikken hurtigst muligt. Den 21. april 2023 blev det meldt ud at der nu var fundet en løsning, som betyder at §3-arealer kan få tilskud i lighed med andre græsmarker. Men desværre betyder det også, at mange lodsejere skal betale den del af tilskuddet der overstiger satsen til græsmarker tilbage. Det sker hvis de siden ordningerne startede i 2008 har fået tilskud til §3-arealer, der svarede til satsen for omdriftsarealer. Kammeradvokaten har vurderet at der har været tale om ulovlig statsstøtte.

Ovenstående forløb vil forventeligt være en opmærksomhed, som kommunerne vil møde når der fremadrettet skal indgås aftaler med lodsejere om at deltage i udtagningsprojekter.

Med finansiering fra Promilleafgiftsfonden er der udpeget en række Udtagningskonsulenter, som skal lave opsøgende arbejde og hjælpe lodsejere der ønsker at medvirke i udtagningsprojekter, herunder vådområde- og lavbundsprojekter. Udtagningskonsulenterne får derfor en vigtig rolle i at sætte skub i indsatsen, og kommunerne kan med fordel have et tæt samarbejde med dem.

Når der åbnes for ansøgninger, forventeligt i slutningen af oktober 2023, vil VOS-sekretariatet så hurtigt som muligt indsende en ansøgning om tilskud. Udover de elementer der blev vedtaget på mødet den 18. november 2022, vil Gudenåkomitéens arbejde med landskabsanalysen for Gudenåen og det mangeårige tætte samarbejde med landbrugets organisationer indgå som væsentlige elementer i ansøgningen.

Når rammerne for udvidelse af medlemskredsen og de opgaver som VOSen skal løse fremover er bedre kendt, udarbejdes et udkast til reviderede vedtægter og/eller forretningsorden, som forelægges til godkendelse.

Bilag

Ingen.

Indstilling

Sekretariatet indstiller, at

- Orienteringen tages til efterretning

REFERAT

Det blev vedtaget at eftersende en henvendelse til fagudvalgene om vigtigheden af at prioritere VOS-opgaven, som opfølgning på fremsendelsen af brev 13. december 2022. endvidere blev det drøftet at en forståelse af dagens temaer bør udbredes bredere politisk, herunder med mulighed for at have det på som emne til konferencen i 2024.

Orienteringen blev taget til efterretning.

Punkt 4. Hvad er opgaven, og hvordan samarbejder vi bedst om at nå i mål med den?

Baggrund

VandOplandsStyregruppen (VOSen) har som hovedopgave at sikre koordinering af indsatsen for at bringe Randers Fjord frem til en god miljøtilstand. Arbejdet startede i 2010, da KL og Miljøministeriet indgik en aftale om hvordan vådområde- og ådalsindsatsen i de statslige vandplaner skulle gennemføres. Kommunerne har en stor opgave med at genskabe vådområder for at mindske udledningen af næringsstoffer til vandmiljøet, og VOSen skal sikre at denne indsats gennemføres. Siden 2017 har VOS Randers Fjord samarbejdet med landbrugsorganisationerne i oplandet om at fremme indsatsen, blandt andet ved i fællesskab at afdække barrierer for gennemførelsen og rette henvendelse til de statslige myndigheder med forslag til løsninger.

Samarbejdet skal efter vedtagelsen af vandområdeplan 3 udvides til også at omfatte udtagningen af lavbundslande som led i klima-indsatsen. Derudover skal landbrugets organisationer og grønne organisationer inkluderes i VOSen.

VOS-Sekretariatets bemærkninger

Den nuværende VOS har en klar ambition om at nå i mål med de indsatser som statens vandområdeplaner fastlægger. Det er ikke lykkedes at nå i mål de to første vandplanperioder.

Derfor er der behov for at drøfte hvordan vi bedst får samarbejdet ind i den næste fase, og hvordan vi skaber rammerne for at udnytte de fordele det giver, med den målsætning at opfylde vandområdeplanernes indsatskrav.

Indsatsen støttes fra 1. januar 2023 af Udtagningskonsulenter (betalt af Promilleafgiftsfonden), som skal agere bindeled mellem kommunerne/VOSerne og lodsejerne. Udtagningskonsulenterne kan facilitere opstarten af projekter, blandt andet ved at tage den indledende dialog med lodsejerne i et område for at afklare om der er opbakning til at starte en forundersøgelse. Dette skal dog altid ske efter aftale med kommunerne.

Integrationen af landbrugets organisationer i vandoplandsstyregruppen kan også give muligheder for at afprøve nye tilgange til at identificere projektmuligheder.

En ekspertgruppe for udtagning af lavbundslande kom i august 2023 med sin første rapport. Den oplister 12 anbefalinger til hvordan man hurtigst muligt kan komme i mål med udtagningsindsatsen. Anbefalingerne er i god overensstemmelse med de erfaringer med vådområde- og lavbundsindsatsen vi har gjort os i kommunerne i løbet af de to første vandplanperioder. (Link: [Foerste delrapport fra ekspertgruppen for udtagning af lavbundslande.pdf \(fvm.dk\)](https://www.fvm.dk/foerste-delrapport-fra-ekspertgruppen-for-udtagning-af-lavbundslander.pdf))

”Udtagningskortet” (Link: [Udtagningskortet](#)) er et nyt redskab, der forholdsvis hurtigt kan vise om der i et givet område er potentiale for at søge tilskud fra Landbrugsstyrelsens og Miljøstyrelsens ordninger.

I Gudenå Helhedsplanen er der identificeret en række potentielle projektområder i forhold til klimatilpasning i Gudenåens hovedløb. Det tættere samarbejde med landbrugets organisationer kan eventuelt også udnyttes til at se nærmere på mulighederne i disse områder.

Landskabsanalysen for Gudenådalen, som blev udarbejdet i forbindelse med Gudenå Helhedsplanen, indeholder også analyser af landbrug og landskaber langs Gudenåens hovedløb. Her udpeges blandt andet de områder hvor jordværdien er højest, og områder med stort potentiale for øget kulstofbinding.

I tillæg til ovenstående skal der i samarbejdet sættes øget fokus på optimering af projekter på tværs af kommunegrænser, fælles tilgang til oversete lodsejere i ådalen (f.eks. menighedsråd eller lodsejere der ikke er organiserede landmænd), mulighederne i brugen af potentialekortet, samt fælles kortlægning af muligheder for hegn og græsning af projektarealer. I takt med at hastigheden af udtagningsindsatsen stiger, vil der ligeledes være et øget behov for en fælles prioritering af projekterne i oplandet, herunder en mere strategisk tilgang til prioriteringen af indsatserne i relation til arealplanlægningen.

Bilag

Ingen.

Indstilling

Sekretariatet indstiller, at

- VOS Randers Fjord drøfter behovene i forhold til samarbejde, koordination og planlægning i den udvidede VOS

REFERAT

Drøftelserne understregede vigtigheden af det tværgående samarbejde, herunder at det i større grad er et forpligtende samarbejde kommunerne imellem samt Naturstyrelsen. Der var enighed om vigtigheden af at VOS-opgaverne prioriteres højt i kommunerne. Der er brug for at større projekter ikke falder, da de er forudsætningen for at vi når i mål. Der er behov for at vi tænker helheder ind i projekterne, uanset om det er kommunerne eller Naturstyrelsen der er projektejer.

Der kan være behov for en politisk drøftelse af prioriteringerne, såfremt der er en skævvridning i andelen af indsatsen kommunerne imellem. Samarbejde giver større gennemslagskraft, og bedre muligheder for at lykkes med projekterne lokalt, da det skal ses som en sammenhæng i hele oplandet. Flere talte for en større sammenhængende plan.

Punkt 5. Godkendelse af funktionsperiodens fokusemner "Sammen om en Ren Randers Fjord" og "Synlighed, viden og indflydelse"

Baggrund

På mødet i Gudenåkomitéen den 18. november 2022 blev et udkast til hæftet "På tværs med vilje" med forslag til pejlemærker for Gudenåkomitéen/VOS Randers Fjord i funktionsperioden 2022 – 2025 godkendt som et dynamisk dokument, idet hvert enkelt emne skulle udfoldes på kommende møder. På dette møde arbejdes der med de to pejlemærker der går på tværs af Gudenåkomitéen og VOSen, nemlig: "Sammen om en Ren Randers Fjord" og "Synlighed, viden og indflydelse".

Sekretariatets bemærkninger

De samlede forslag til tekster om de to emner i hæftet "På tværs med vilje" er indsat herunder:

"Sammen om en ren Randers Fjord":

Introduktionstekst:

Den økologiske tilstand i Randers fjord er ikke god. Sigtbarheden i vandet er lavere, end hvad den naturligt burde være og har været tidligere, og ligeledes er ålegræsset gået meget tilbage.

Gudenåkomitéen arbejder som vandoplandsstyregruppe sammen med de øvrige vandoplandskommuner som at genskabe en ren Randers Fjord med gode miljøforhold og rent vand (VOS Randers Fjord). Det har vi forpligtet os til i relation til EU's Vandrammedirektiv. Men det sker ikke af sig selv. Det kræver en markant indsats.

Miljøministeriets svar herpå er Vandområdeplanerne, hvor den 3. og sidste plan løber i perioden 2021 – 2027.

Hvad er løsningen?

Fjordens dårlige tilstand skyldes blandt andet en alt for stor tilførsel af næringsstoffer. Derfor skal der i den kommende vandplanperiode forventeligt fjernes omkring 750 kg fosfor og 84,1 ton kvælstof årligt i Randers Fjordoplandet.

Det kræver, at større jordområder bliver oversvømmet, så der dannes naturlige vådområder. Genskabelsen af vådområder skal ske i tæt samarbejde med private lodsejere, som kan indgå frivilligt i projekterne ved statslige tilskudsordninger.

Derfor er landboforeningerne i Randers Fjordoplandet centrale medspillere i at sikre et godt samarbejde og fremdrift på opgaven. Siden 2017 har der været et formaliseret dialogforum mellem Landboforeningsformændene og VOS Randers Fjord.

Forslag til fokuspunkter:

GUDENÅKOMITÉEN/VOS RANDERS FJORD VIL I 2022-2025:

- *Genskabe en ren og sund Randers Fjord.*
- *Nå i mål med reduktionskravene i Statens Vandområdeplaner 2022 – 2027.*
- *Forfølge mulighederne for at skabe et helhedsprojekt for Randers Fjord og oplandet til at nå i mål med en fjord som har god økologisk tilstand fx via tilførsel af eksterne midler fra EU og andre steder.*
- *Styrke den formaliserede dialog med Landboforeningerne i Randers Fjord oplandet om den kollektive indsats.*
- *Fastholde dialogen med regeringen og Folketinget bl.a. ved at indsende hørings svar og skrivelser både som Vandopland-styregruppe, og så vidt muligt også via fælleshenvendelser med landbruget.*
- *Følge genbesøget af VPIII ift. Den udskudte stillingtagen til Gudenåens forløb ved Tange Sø, samt vurdere om der skal fremsende bemærkninger hertil.*
- *....*
- *.....*

”Synlighed, viden og indflydelse”

Introduktionstekst:

Gudenåkomitéen ønsker at skabe større synlighed omkring det arbejde, Komitéen og vandoplandsstyregruppen varetager, både hos den enkelte borger, i byråd, på Christiansborg, og i EU.

Det skal være med til at sikre ejerskab, opbakning og ikke mindst forståelse for arbejdet med Gudenåen. Gudenåen er et fælles ansvar, en fælles udfordring og ikke mindst en fælles glæde, som Gudenåkomitéens formandskab Rune Kristensen og karen Lagoni formulerer det indledningsvist.

Det kræver at alle tager et medansvar, både borgere, lokalpolitikere og på Christiansborg. Derfor er det helt essentielt, at vi får fortalt om de mange initiativer, vi sætter i gang samt deler ud af de erfaringer og den viden, vi ligger inde med – både i regi af arbejdet i Gudenåkomitéen og Vandoplands-styregruppen for Randers Fjord-oplandet.

Derudover ønsker skal vi blive bedre til at udveksle erfaringer og videndele med andre komitéer og tværkommunale samarbejder i Danmark. Gudenåkomitéen har som optakt til etableringen af Storå Komitéen besøgt Holstebro Kommune for at fortælle om fordelene ved at være ”på tværs med vilje”.

Forslag til fokuspunkter:

GUDENÅKOMITÉEN/VOS RANDERS FJORD VIL I 2022-2025:

- Øge synligheden i medierne når der sker noget på enten komitéens/VOSens område fx ved pressemeddelelser eller ved at anvende sociale medier
- Øge synligheden blandt medlemskommunernes i byråd ved at sørge for orienteringer på dagsordnerne
- Tage kontakt til Christiansborg, enten med baggrund i høringsvar, skrivelser eller besøg/invitationer.
- Prioritere opdatering og promovning af Gudenåkommunernes fælles videnshjemmeside om Gudenåen (videnomgudenaen.dk).
- Holde informationsplatformen gudenaakomiteen.dk opdateret og undersøge, om den evt. skal opdateres.
- Afsøge muligheder for EU-midler til tværkommunale projekter i komitéens og VOSens fokusområde
- Tage på studiebesøg og ekskursioner i ind- og udland inden for udvalgte fokusområder.
- Initiere erfaringsudveksling ml. tværkommunale fora i Danmark (Kongeå komitéen, Storå komitéen og Limfjordsrådet).
- Deltage i indvielser/igangsættelser af projekter og invitere øvrige politikere med hertil.
-
-

Eventuelle ønskede ændringer indarbejdes efter mødet i hæftet "På tværs med vilje". Teksten ligger herefter online på Gudenåkomitéens hjemmeside.

Hjemmesiden "videnomgudenaen.dk" er i færd med at blive opdateret. På mødet fremvises hovedtrækkene i opdateringen kort.

Indstilling

Sekretariatet indstiller, at

- VOS Randers Fjord godkender forslagene til emnerne "Ren Randers Fjord" og "Synlighed, viden og indflydelse" som en del af dokumentet "På tværs med vilje".

REFERAT

Forslag til revision og udbygning af de to emner blev drøftet. Følgende rettelser blev foreslået:

"Sammen om en ren Randers Fjord"

Sætningen "Genskabe en ren og sund Randers Fjord" ændres til "Arbejde for at genskabe en ren og sund Randers Fjord"

Sætningen "Styrke den formaliserede dialog med Landboforeningerne i Randers Fjord oplandet om den kollektive indsats" skal ændres, så formuleringen "forpligtede landboforeningerne" kan indgå i sætningen.

I sætningen "Fastholde dialogen med regeringen og Folketinget bl.a. ved at indsende høringsvar og skrivelser både som VandOplandsStyregruppe og så vidt muligt også via fælleshenvendelser med landbruget" udskiftes "regeringen" med "ministeren".

En ny dot tilføjes: "Booste samarbejdet ved at udpege de projekter der giver størst effekt, med henblik på at nå længere med næringsstofreduktionen på kortere tid".

"Synlighed, viden og indflydelse"

Sætningen "Tage kontakt til Christiansborg, enten med baggrund i høringsvar, skrivelser eller besøg/invitationer" udskiftes med "Have fokus på politisk interessevaretagelse overfor landspolitikere".

"Øge synligheden blandt medlemskommunernes byråd ved at sørge for orienteringer på dagsordnerne" ændres til "Øge synligheden blandt medlemskommunerne ved at sørge for orienteringer på fagudvalgenes dagsordener".

"KIMO Danmark" tilføjes til listen i sætningen "Initiere erfaringsudveksling med tværkommunale fora i Danmark (Kongeåkomitéen, Storå Komitéen og Limfjordsrådet".

En revideret version gennemgås på formandsmødet den 7. november 2023, og vedtages endeligt på mødet i Gudenåkomitéen/VOS den 17. november 2023.

Punkt 6. "Randers Fjord projekt" – en del af den store rammefortælling

VandOplandsStyregruppen præsenteres for en status for tilstanden i Randers Fjord, og en oversigt over de typer af tiltag, som også vil kunne medvirke til en Ren Randers Fjord.

Oplægget skal ses i sammenhæng med Gudenåkomitéens pejlemærke 2022 – 2025 "Sammen om en Ren Randers Fjord". I oplægget vil der blandt andet være fokus på tiltag, der går videre end det nødvendige og lovpligtige krav om at reducere tilledningen af næringsstoffer til Randers Fjord.

Oplægget skal derfor ses i sammenhæng med Gudenåkomitéens arbejde med en samlet og overordnet rammefortælling omkring fremtidens udvikling i Gudenå-oplandet.

Bilag

Ingen.

Indstilling

Sekretariatet indstiller, at

- Orienteringen tages til efterretning.

REFERAT

Opgaven med at få en Ren Randers Fjord er ikke kun for Randers Kommune, men hele oplandet. Ved sammen at lave en større plan der omfatter mange aspekter, kan vi lettere få adgang til EU-penge i den rette størrelsesorden. Planen vil også tydeliggøre at alle har et ansvar.

Orienteringen blev taget til efterretning.

Punkt 7. Aktivitetsplan for resten af 2023

Der er 2 planlagte aktiviteter tilbage i 2023.

27. oktober 2023: Gudenåkomitéen mødes med Miljøminister Heunicke i Miljøministeriet

17. november 2023. Møde i Gudenåkomitéen og i VandOplandsStyregruppen for Randers Fjord. Mødet forventes afviklet på Amstrupgård, der ligger ved Ulstrup i Favrskov Kommune. Mødet vil have Klimatilpasning og Gudenåens rekreative udnyttelse som hovedtemaer.

Følgende punkter foreslås til Gudenåkomitéens møde:

- Opfølgning på Formandskabets rundtur i medlemskommunerne ift. komitébudget 2024.
- Godkendelse af de sidste pejlemærke "Natur og Miljø", endelig vedtagelse af "På Tværs med Vilje", samt godkendelse af skrivelse til medlemskommunerne, da de nu har mulighed for at kommentere herpå).
- Opfølgning på møde med miljøministeren d. 27. oktober 2023
- udfoldning af den store rammefortælling - storskalaprojekt for Gudenåen inkl. Randers Fjord.
- Tilbage melding til Gudenåborgmestrene vedr. komitéens arbejde på klimatilpasningsområdet, herunder forberedelse til møde med Gudenåborgmestrene d. 9. februar 2024 i forbindelse med KKR.
- Gudenåen rekreative udnyttelse
 - o Orientering om godkendelse af koncessionsordning fra 2025.
 - o Orientering om budgetforslag for sejladsområdet 2024
 - o Orientering fra Brugerrådet for Sejlads på Gudenåen
 - o Fremtidens Rekreative Gudenå
 - *anbefaling til zonerings af sejladsaktiviteter i Gudenåsystemet*
 - *oplæg til udfasning af sejlads på fossile brændstoffer*
 - *oplæg ved Henry Thomsen fra Solbaaden.dk /bæredygtig sejlads*
 - *gener fra miljøfremmede stoffer og støj skal adresseres.*
- Gensidig orientering om Gudenårelaterede emner og projekter
- Godkendelse af årshjul 2024

Følgende punkter foreslås til dagsordenen til VandOplandsStyregruppen for Randers Fjord

- Opsamling på VOS-mødet 13. oktober 2023, herunder CONCITOs oplæg
- Den fremtidige VOS, herunder ændringer i vedtægter og/eller forretningsorden som følge af ny organisation af VOS
- Status for ansøgte midler fra statslig pulje til at løse VOS opgaven, herunder hvordan midlerne anvendes

Den samlede mødetid d. 17. november forventes at være ca. 09.00 – 15.00, idet mødet afsluttes med en let julefrokost.

Indstilling

Sekretariatet indstiller, at

- Gudenåkomitéen drøfter aktivitetsplanen.

REFERAT

Aktivitetsplanen blev drøftet. Eventuelt kan de politiske ønsker til samarbejde drøftes på VOS-delen af mødet.

Punkt 8. Eventuelt

REFERAT

Der udsendes en pressemeddelelse efter dagens dialogmøde med landbrugets organisationer, hvor formandskabet understreger vigtigheden af samarbejde og af at komme hurtigt videre med indsatserne.

Bilag A

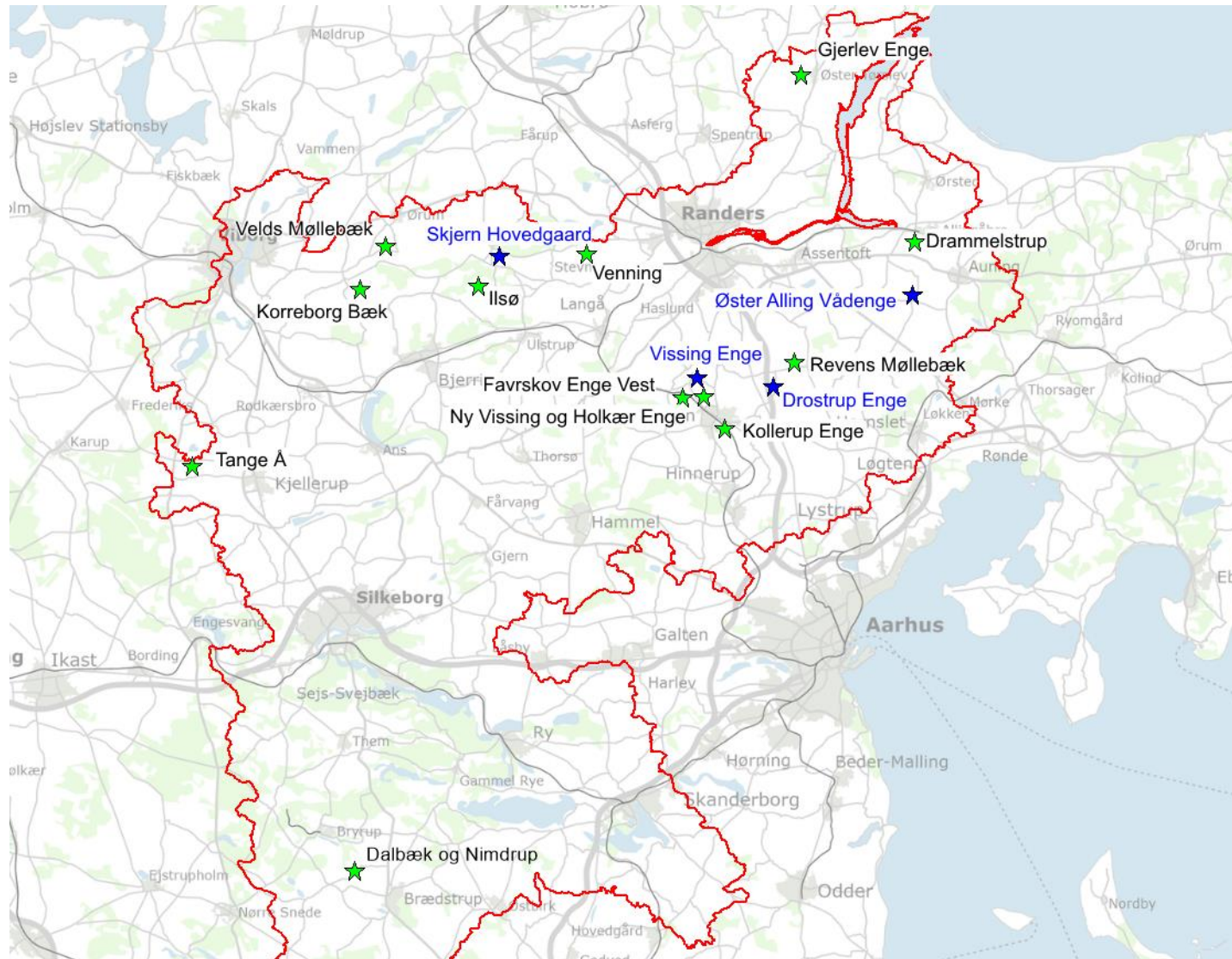
Kvælstof-vådområder i oplandet til Randers Fjord

VP	Kommune	Projekt navn	N-reduktion (t N/år)	Størrelse (ha.)	Projekt startdato (forundersøgelse)	Projekt slutdato (forundersøgelse /gennemførelse)	Samlet udgift (kr.) (forundersøgelse + gennemførelse)	Status
1	Favrskov	Vissing Enge	3,6	21,2	28.09.2010	31.12.2013	2.673.146	Gennemført
1	Viborg	Skjern Hovedgaard	5,8	70,0	12.01.2012	01.07.2022	7.772.474	Gennemført
1	Norrdjurs	Øster Alling Vådenge	20,5	225,7	01.08.2012	01.12.2020	22.915.377	Gennemført
1	Favrskov	Drostrup Enge	2,9	31,3	20.02.2014	31.07.2024	3.667.941	Under gennemførelse
2	Favrskov	Kollerup Enge	3,8	31,14	01.08.2014	31.08.2023	4.578.726	Gennemført
2	Randers	Venning vest for Randers	3,9	38,63	13.09.2016	26.08.2023	4.770.447	Under gennemførelse
2	Favrskov	Favrskov Enge Vest	11,3	178,12	12.03.2019	12.03.2026	30.360.337	Under gennemførelse
2	Viborg	Velds Møllebæk	5,8	76,82	01.04.2018	18.02.2022	6.041.638	Gennemført
2	Norrdjurs	Drammelstrup Enge	9,6	92,18	02.09.2019	02.09.2023	24.870.367	Under gennemførelse
2	Randers	Gjerlev Enge	11,3	86,52	12.03.2019	30.06.2024	18.428.850	Under gennemførelse
2	Viborg	Ilso ved Hjorthede	2,1	15,92	04.09.2019	04.09.2023	2.197.453	Gennemført
2	Favrskov	Ny Vissing- og Holkær Enge	13,6	129,58	12.03.2019	30.06.2025	22.350.246	Under gennemførelse
2	Viborg	Korreborg Bæk	9,5	69,15	25.03.2019	12.03.2025	13.064.428	Under gennemførelse
2	Silkeborg	Tange Å	6,8	71,49	06.09.2021	05.09.2025	10.705.737	Under gennemførelse
2	Favrskov	Revens Møllebæk	4,9	52,24	09.04.2021	29-08-2026	14.076.986	Under gennemførelse
2	Horsens	Dalbæk og Nimdrup Bæk	13,5	1530,8	29.08.2022	28.08.2024	653.338	Forundersøgelse

Vandopland 1.5 Randers Fjord. Samlet oversigt over N-vådområder pr. juni 2023

Blå stjerne = 1. planperiode.

Grøn stjerne= 2. vandplanperiode

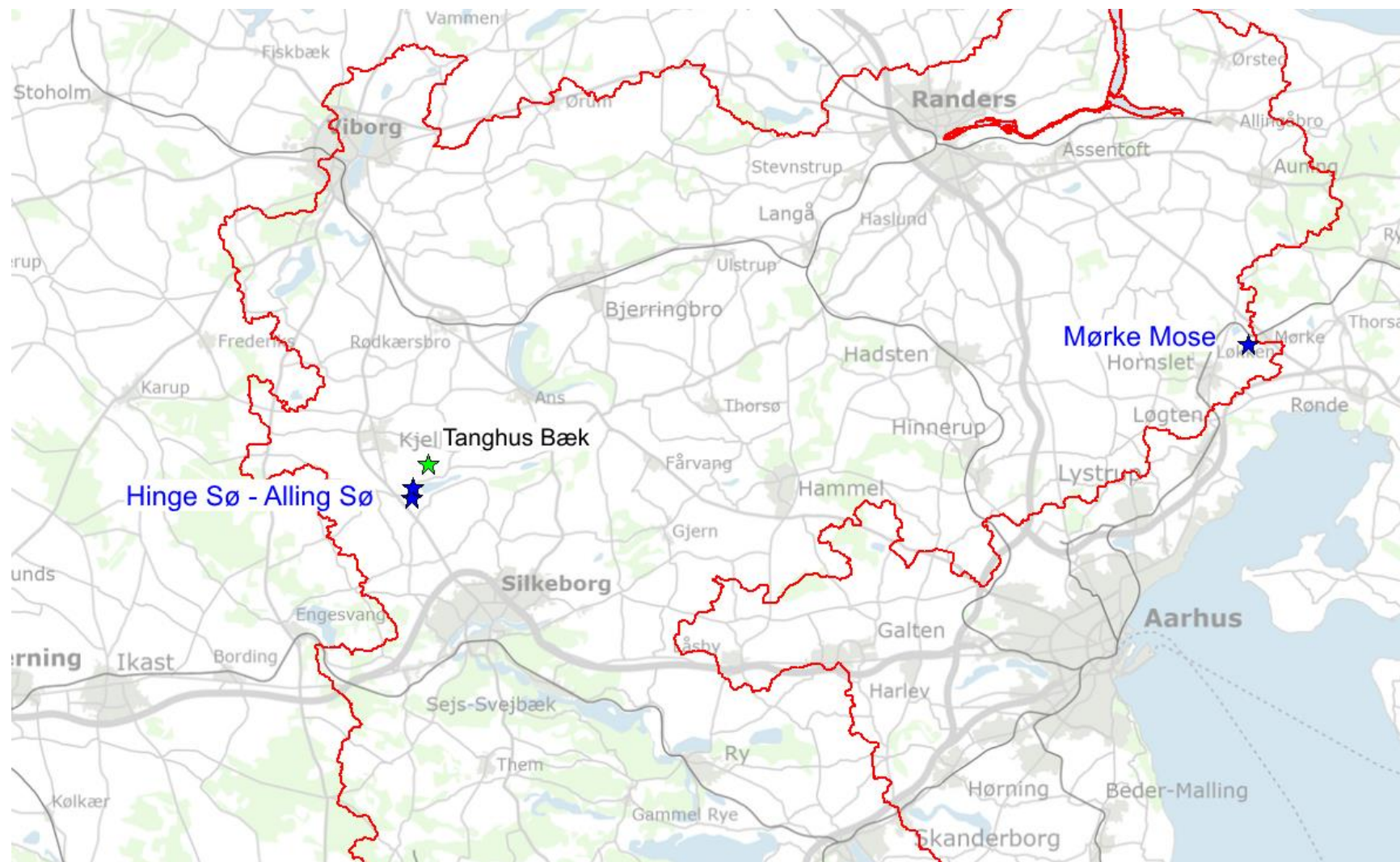
Fosfor-vådområder i oplandet til Randers Fjord

VP	Kommune	Projekt navn	P-reduktion (kg P/år)	Størrelse (ha)	Projekt startdato (forundersøgelse)	Projekt slutdato	Samlet udgift (kr.) (forundersøgelse + gennemførelse)	Status
1	Silkeborg	Hinge Sø - Alling Sø	563	56,7	01.07.2012	01.03.2017	3.878.313	Gennemført
1	Syddjurs	Mørke Bæk	100	7,0	01.10.2014	01.07.2019	785.827	Gennemført
2	Silkeborg	Tanghus Bæk	28	2,1	30.03.2017	02.09.2023	605.186	Gennemført

Vandopland 1.5 Randers Fjord. Samlet oversigt over P-vådområder pr. juni 2023

Blå stjerne = 1. planperiode.

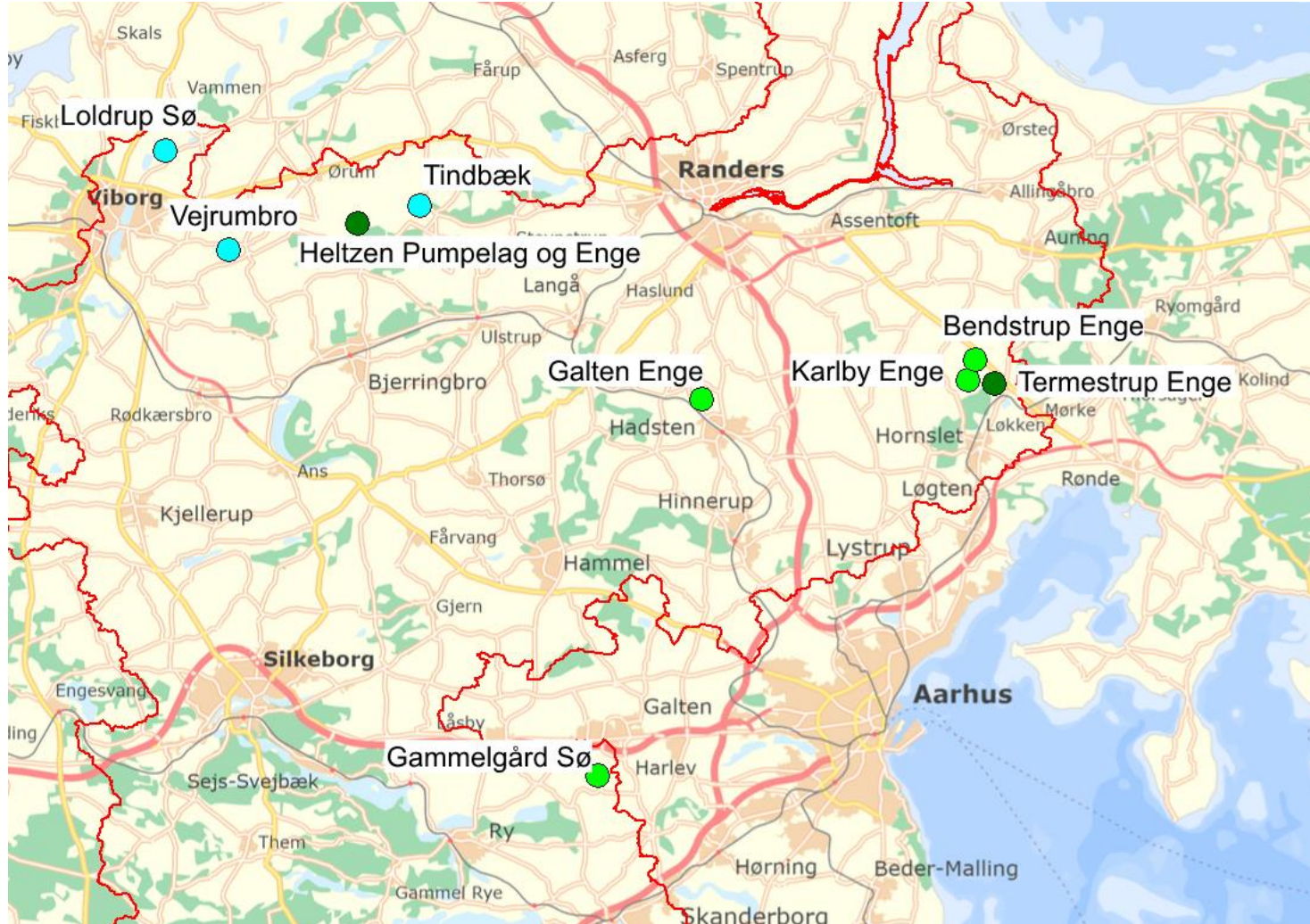
Grøn stjerne= 2. vandplanperiode

Vandopland 1.5 Randers Fjord. Samlet oversigt over lavbundsprojekter pr. juni 2023

Kommune	Projektejer	Projekt navn	CO ₂ -reduktion (CO ₂ -ækv/år)	Størrelse (ha)	Projekt startdato (forundersøgelse/etablering)	Projekt slutdato (forundersøgelse/etablering)	Samlet udgift (kr.) (forundersøgelse + gennemførelse)	Status
Favrskov	Favrskov Kommune	Galten Enge	606,5	49,36	22.12.2016	31.12.2022	8.073.449	Under gennemførelse
Viborg	Naturstyrelsen Himmerland	Helzen Pumpelag og Enge	3.844	139,81	21.12.2016	12.10.2022	14.337.223	Gennemført
Syddjurs	Syddjurs	Termestrup Enge	1.642	87,99	25.08.2017	10.05.2021	4.109.323	Gennemført
Syddjurs	Syddjurs	Karlby Enge	3.495	163,27	01.09.2019	24.04.2023	16.790.232	Under gennemførelse
Skanderborg	Naturstyrelsen Søhøjlandet	Gammelgård Sø	756,9	43,97	23.04.2020	23.04.2024	6.555.764	Under gennemførelse
Syddjurs	Syddjurs	Bendstrup Enge	2.653	159,11	25.03.2021	16.08.2024	16.081.991	Under gennemførelse
Viborg	Viborg	Lavbundsprojekt ved Vejrumbro	3.087	357,09	17.08.2020	01.03.2023	1.053.364	Under forundersøgelse
Viborg	Viborg	Lavbundsprojekt Tindbæk	5.000	122,04	30.03.2022	29.03.2024	566.903	Under forundersøgelse
Viborg	Viborg	Lavbundsprojekt Loldrup Sø	900	90,00	28.06.2022	27.06.2024	558.282	Under forundersøgelse

Vandopland 1.5 Randers Fjord. Samlet oversigt over lavbundsprojekter pr. juni 2023

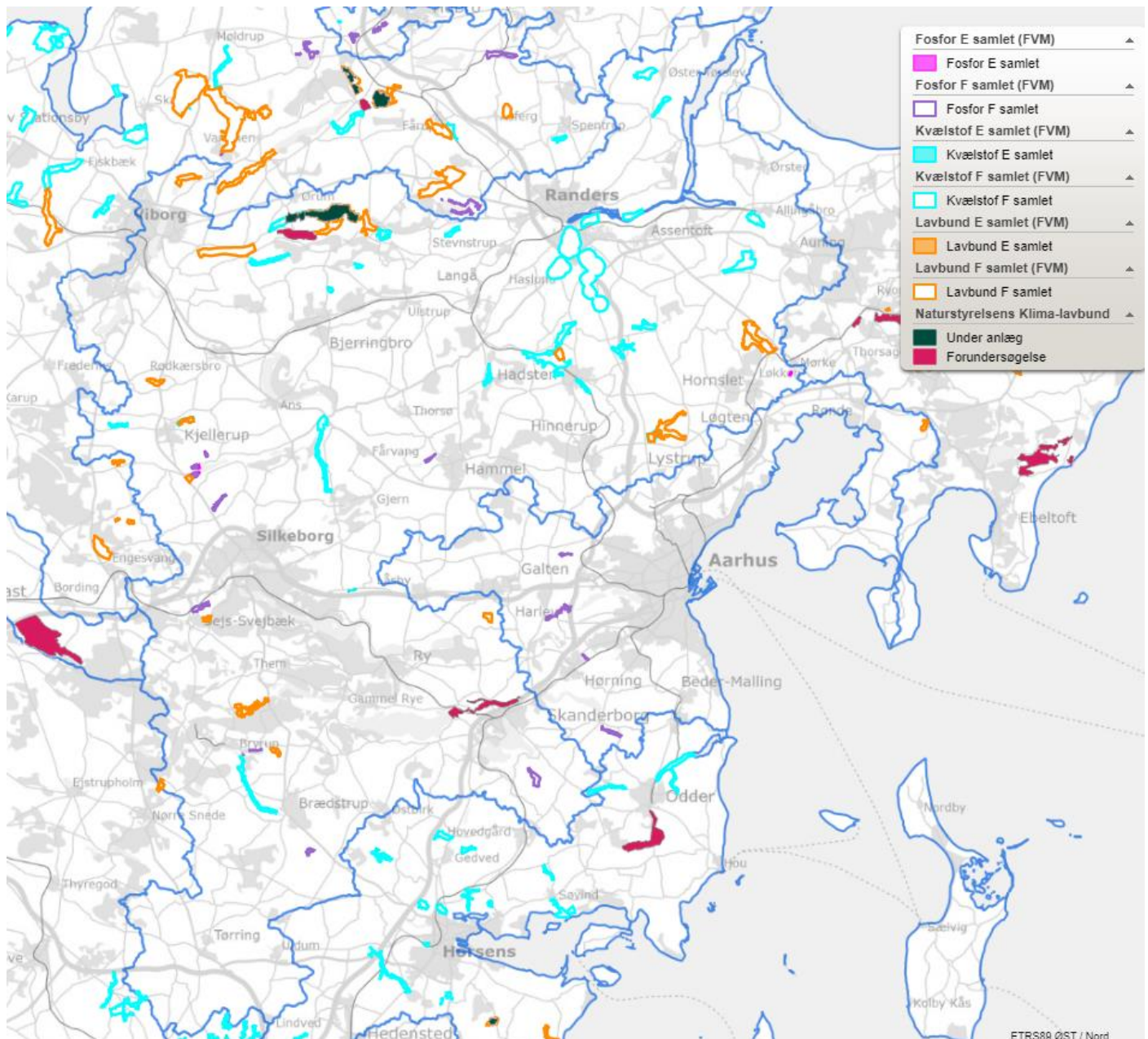
Gennemført projekt: ●

Projekt under gennemførelse: ●

Projekt under forundersøgelse: ●

Bilag B

Kort over N-, P-, lavbunds og klima-lavbundsprojekter i oplandet til Randers Fjord

F: Forundersøgelser

E: Etablering